

Dijkhuis, 9 februari 2025

ds. Johan Meijer

gelezen: Lucas 5: 1-11

titel: mensen 'vangen' ten leven

overdenking

gemeente van de Levende Heer, lieve mensen van God,

Mensen vangen, hoe doe je dat? 'Voortaan zul je mensen vangen', zegt Jezus tegen Petrus. Maar hoe? 'Hoe zou ik dat kunnen doen, als ik al niet eens vissen kan vangen? Ik ben visser van beroep en het lukte me al niet om ook maar een beetje vis in mijn net te krijgen'.

Als visservisser viste je te voorzichtig, te ondiep, in water waar geen vis in te vinden was.

Het zal je gebeuren: je hebt een bepaald beroep, of je doet een bepaalde taak en dat lukt je niet goed, je loopt er in vast. Of je loopt rond met allemaal gedachten die maar malen in je hoofd en je komt er maar niet uit. Of je onderneemt iets dat je maar moeilijk af gaat en niks werkt. We hebben dat denk ik allemaal wel eens, zo'n periode dat niks lukt.

Ik herinner me die rare enge griezel Gargamel uit de Smurfen, met zijn rode kater Azraël. Rode katers spreken mij nogal aan, ik heb er thuis ook één. Maar wat deed Gargamel: die wilde smurven vangen, en joeg er met een schepnetje achteraan. Maar die slimme smurven lieten zich niet vangen en Gargamel werd steeds opnieuw weer gefrustreerd dat niks hem lukt. Nu staat hij voor een boosaardige smurfenvanger en hèm lukt het niet om ze in zijn net te krijgen, maar er zijn ook boosaardige mensenvangers die het wèl lukt om mensen in hun valstrik te lokken. Met mooie praatjes en de beloften van gouden bergen lokken ze hun kiezers, en eenmaal aan de macht laten zij hun ware gezicht zien. Dat kan ook in het klein, dat iemand met boze intenties jou heeft gevangen in zijn of haar net en jij raakte erin verstrikt, met alle gevolgen van dien. En om dan weer adem te kunnen halen, om dan weer echt te kunnen leven, om jezelf uit de greep van zo'n kwaad te bevrijden, wat is dat een strijd en een moeilijk en pijnlijk proces.

Een moeilijk en pijnlijk proces, dat is waarin visser Simon zit. Zijn werk verkeert in een crisis en dat doet hem heel veel. Het lukt hem maar niet om een goede visvangst te krijgen. Dus als iemand je bootje komt huren voor een ander doel, is dat mooi meegenomen. Nu weet ik niet of Jezus huur betaalde voor de boot, maar hij gebruikte de boot van Simon wel. Ze kenden elkaar nog niet, ze waren vreemden voor elkaar. Jezus gebruikt de boot als een soort geluidsversterker. Jezus moet namelijk een hele grote groep mensen toespreken en om goed verstaanbaar te zijn, maakt Jezus gebruik van het water van het meer dat het geluid voortdraagt. Ik was een keer in Harlingen, en kon de geluiden van het Oerolfestival op Terschelling horen, omdat het water geluid voortdraagt.

Let op: Jezus kende Simon nog niet, en Simon kende Jezus nog niet. Jezus heeft vanuit de boot van Simon zijn toespraak gehouden over het Woord van God. Hij heeft mensen moed ingesproken en hoop voorgelaten. Hij heeft de mensen onderricht gegeven, waar ze weer mee verder kunnen, want Jezus' boodschap is er één om mee verder te kunnen. Zijn boodschap is bevrijdend en wil mensen op de been helpen. Zo boeit Jezus mensen, zo vangt hij hun aandacht, en anders dan lieden met boosaardige intenties, is Jezus' intentie zuiver en liefdevol. Het gaat hem niet om Hemzelf, het gaat hem om een bevrijd leven met God. Dat is wat Hij mensen te bieden heeft: de boodschap van een echt, een waardevol leven.

De verkondiging is voorbij en dan richt Jezus zicht tot Simon, nogmaals ze kénnen er elkaar nog niet, en zegt Jezus zomaar: 'Vaar naar het diepe en laat daar je netten neer voor de vangst.' Simon sputtert tegen: 'Heel de nacht hebben wij gezwogd en niets kunnen meenemen.' En zou ik Simon zijn geweest dan zou ik denken: 'Waar bemoeit jij je mee, ik ben een professioneel visser, ik weet best wat ik doe en hoe het zit en bovendien: ik doe dit al jaren, dus ik weet wel hoe he de hazen lopen en de vissen zwemmen'.

Maar het is of Simon óók meteen doorheeft dat Jezus niet zomaar iemand is. Hij is het immers die heel die grote groep mensen weet te boeien, dus misschien toch zijn advies maar opvolgen? Dat is een doorbraak van inzicht in het verhaal: een keer een wijze raad aannemen, zeker als jij een type bent dat het zelf wel allemaal weet.

Nou... de volgende scène is een net vol vissen. Zoveel dat er hulp nodig is, dus worden Jacobus en Johannes en de zonen van Zebedeüs er bij betrokken, om te helpen die enorme lading aan land te krijgen. Die hulp bieden zij heel collegiaal. Dat is misschien ook wel een

doorbraak van inzicht: betrek andere mensen, want je kunt het niet alleen en je hoeft het niet alleen. En wie weet geven andere mensen jou ook weer andere inzichten. Want als je iets heel lang doet op jouw manier, kun je ook een kokervisie ontwikkelen.

En dan gebeurt het dat Jezus tegen Simon zegt: 'Van nu af zul je iemand zijn die mensen vangt ten leven'. Ondertussen is er nog iets anders gebeurt, nog een doorbraak van inzicht, misschien wel de diepste. Als Simon de grote visvangst ziet, valt hij op zijn knieën voor Jezus neer en zegt: 'Ga weg van mij, want ik ben een zondig mens!' Het bijzondere hier is dat Lucas hem een tweede naam gegeven heeft, Simon Petrus. Op het moment dat Simon inziet dat Jezus het ware woord gesproken heeft over het vissen in dieper water, krijgt hij een tweede naam: Petrus en dat betekent rots. Het inzicht maakt hem als nieuw, en verandert hem van een mens met een zeer onzeker en laag zelfbeeld tot iemand die nieuw en wat rotsvaster vertrouwen heeft gekregen.

Dit verhaal zit vol diepe symboliek en diepere lagen. Letterlijk ook: vaar naar het diepe en laat daar jullie netten neer. Als het in de Schrift gaat over water, dan gaat het niet alleen over leven, maar ook over gevaar en dood. In de joodse traditie kwam men maar liever niet op zee, want dat is het onherbergzame gebied van zeemonsters, de zee kan je verzwelgen, de dood kan je naar beneden trekken. Ga naar dieper water is dus een enorm riskante onderneming.

Maar als je vissers van mensen wordt, als je probeert mensen ècht te raken en niet met allemaal goedkoop populistisch gezwets, maar met een ècht woord van bevrijding, dan moet je daar zijn waar mensen in nood zijn. Waar zij in het diepe rondspartelen en kopje onder dreigen te gaan. Wil je een ècht woord van bevrijding spreken en doen, moet je daar zijn waar mensen jou echt nodig hebben. Moet je dáár zijn waar je hen kunt helpen en kunt redden. Moet je daar zijn, waar je ze kunt opbeuren. Moet je daar zijn, waar je ze nieuw leven kunt schenken, waar je kunt zeggen: *Geef mij nu je angst, ik geef je er hoop voor terug. Geef mij nu de nacht, ik geef je de morgen terug. Zolang ik je niet verlies, vind ik heus wel Mijn weg met jou.*

Amen